

6.9.

Ông Rễ gặp Yang

Ngày xưa, ông Rễ lo việc hướng rẫy, bẫy bắt chim thú, tự mình đan nón, nuôi dạy con cháu, bỏa vệ rẫy lúa, tự lực sản xuất lúa gạo. Ông Rễ đang ngồi giữ lúa, đuổi chim rẫy đòi đòi diện thác Liăng Hur Dak Glung.

Ông Rễ nhìn xuống thấy có một người vai đeo ống, tay cầm rựa đánh cá thác Liăng Hur. Ông ta đánh rựa có cá. Mỗi lần đánh rựa vớt được con cá bằng hai ngón tay, ông bắt cá bỏ vào ống. Đang lúc ông ta đánh rựa, cái ống đựng cá của ông sôi sình sịch.

Ông Rễ thấy chuyện lạ nên đi rình. Ông Rễ rình còn cách xa một vạc rẫy mới tới thác Liăng Hur, nơi người đang đánh rựa. Người đánh rựa hỏi:

- Có người nào đi trên đó, đừng đến gần tôi nhé. Người của ông hơi thối lắm, ông chờ tôi ăn cơm xong đã, tôi sẽ nói chuyện với ông. Người đánh cá ngồi ăn cơm trên bãi đá đầu thác Liăng Hur Dak Glung. Ăn cơm xong, ông hỏi:

- Cháu ơi, cháu nào khi này muốn gặp tôi, cần gì, cháu cứ đứng đó nói đi, cháu cần thứ gì? Cháu không được đến gần tôi đâu, vì người cháu hơi thối lắm! Nếu cháu muốn sự giàu có, cháu cứ nói đi.

Ông Rễ nói từ đằng xa:

- Ông ơi, cháu không giấu gì, hôm nay cháu được gặp ông, cháu không cần ông giúp sự giàu sang, chiêng cháu có rồi, ché quý có rồi, voi cháu có rồi, vợ con của cháu hiện giờ cũng đủ ăn no mặc ấm rồi. Cháu có chiêng, cháu có ché, cháu có con voi không ai thừa kế, sau này vợ cháu, con cháu và chính bản thân cháu phải chết. Ông ơi, cháu chỉ xin ông cho cháu sự sống, xin ông cho cháu sống mãi trên rừng này.

Ông đánh cá trả lời từ xa, từ nơi đầu thác Liăng Hur:

- Cháu ơi, cháu muốn sống mãi mãi không được đâu cháu ơi! Nếu cháu sống mãi mãi, nhiều người khác cũng muốn sống mãi mãi, con người sinh sản đều không chết, con người nhiều lên, họ sẽ tranh giành, lá cây trong rừng ăn cũng không đủ. Thôi bây giờ thế này, nếu cháu muốn sống dài, ta cho cháu sống đến bảy đời thôi để kể lại cho con cháu. Bây giờ tôi về nhé cháu, tôi để lại một ít thuốc cho cháu tại đây, lát nữa cháu ăn thuốc, cháu nhớ chia cho vợ con nhé.

Nói xong, ông ta bước đi trên không trung, ông ta bước đi càng lúc xa dần rồi biến mất.

Khi người đánh cá đã đi, ông Rễ xuống đến đầu thác Liăng Hur, nơi người đánh cá ăn còn để ông Rễ tận mắt thấy xương cá người lạ ăn to bằng xương lợn mẹ. Ông Rễ thấy ngải bỏ lại trên đá nhỏ bằng cọng tranh. Ông Rễ nói chắc thuốc này ông ta để lại bảo mình ăn, và chia cho vợ, cho con nhưng làm sao chia được thế này. Ông Rễ lấy ngải ăn hết cả cục. Vợ con ông Rễ già rồi chết, chỉ một mình ông Rễ sống đến bảy đời, mỗi đời người ông Rễ cưới một người vợ, rụng một cái

rằng. Bảy đời vợ, bảy con của ông Rễ đều già rồi chết trước ông Rễ cả, chỉ một mình ông Rễ sống mãi đến bảy đời con cháu mới chết già.

Khi Pháp đến chiếm Sài Gòn, ông Rễ vẫn còn sống, người vẫn còn khỏe. Người ta không biết ông Rễ chết ở nơi nào. Ông Rễ sống đủ bảy đời con cháu rồi chết.

Người kể: Bac Proi

(Trích *Truyện cổ M'ông*, Bùi Minh Vũ – Điều Kâu sưu tầm biên soạn, 2001, Sở Văn hóa – Thông tin Đắk Lắk xuất bản, trang 104-106)